

УДК 796.062-061.237

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ НОВОВВЕДЕНЬ ДИРЕКТОРАМИ СДЮШОР

Ірина ПЕТРЕНКО

Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. Розглянуто аспекти підвищення кваліфікації менеджерів в сфері фізичної культури та спорту щодо використання новітніх технологій управління. Проведено комплексний аналіз використання окремих управлінських нововведень. У дослідженні використано дані опитування директорів СДЮШОР Харківської області. Доведено доцільність оновлення та розширення програм курсів підвищення кваліфікації з урахуванням потреб сучасності. Визначено шляхи оптимізації наукової організації праці директорів СДЮШОР.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, управлінські нововведення, інновація, технологія.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Розвиток сучасного суспільства характеризується інтенсивним накопиченням науково-практичних знань. Цей процес в повній мірі відноситься до сфери фізичної культури та спорту. На сьогодні день сфера потребує не тільки професійних спортсменів і тренерів, але й професійних керівників – спортивних менеджерів. Проте знання, отримані спеціалістами, вже через п'ять років старіють на 50%. Не викликає сумнівів і той факт, що знань, отриманих фахівцем у ВНЗ, повністю недостатньо для його успішної праці впродовж професійної кар'єри. Тому не випадково ХХІ століття проголошено ЮНЕСКО «сторіччям освіти».

Дослідження виконано відповідно до напряму науково-дослідної роботи ХДАФК фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства й держави. Пріоритетний тематичний напрям: 1.5. Фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук, тема «Методологічні основи стратегічного розвитку сфери фізичної культури та спорту в регіоні» на 2013 – 2015 рр., номер держреєстрації 0113U004615.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку В.П. Беспалько, О.В. Бондаревої, О.В. Горбенка, І.І. Приходька, саме освіта дорослих є головною в новому тисячолітті. Саме буття людини в ХХІ столітті повинно бути нерозривно пов'язано з освітою. У зв'язку з тезою про освіту впродовж усього життя, слід звернути увагу на багатосторонність освіти, підкреслюючи, що «Освіта впродовж усього життя» є багатобічним діалектичним процесом, який базується на повсякденному досвіді й відзначається моментами докладання інтенсивних зусиль для розуміння складних даних і фактів.

Сучасний спеціаліст для успішної праці в сфері фізичної культури та спорту повинен постійно поповнювати й оновлювати свої професійні знання та знайомитися з новими технологіями у професійній діяльності (М.Ю. Гуляев, 2002; О. Петрова, 2007). Значення інноваційної діяльності в сучасному світі важко переоцінити. Використання нововведень в організації управлінської праці відкриває перед фізкультурно-спортивними організаціями нові перспективи. Разом з тим, як показує практика, лише самостійне підвищення кваліфікації фахівцями не приносить бажаного результату. Необхідні спеціальні умови та висококваліфіковані викладачі, які спроможні організувати цей процес. Вирішити цю проблему можуть лише спеціальні навчальні заклади, у підрозділах яких є факультети й інститути підвищення кваліфікації.

Ускладнюється ситуація з підвищенням кваліфікації фахівців сфери фізичної культури та спорту й тим, що у зв'язку з соціально-економічними перетвореннями, які проводяться у країні, значним чином скоротилися час та об'єм навчання на курсах підвищення кваліфікації (А.А. Крапотин, 2005; В.В. Мартиненко, 2006; Г.М. Путятіна, 2012; Л.Я. Чеховська, 2001). Необхідно інтенсифікувати пошук додаткових резервів підвищення ефективності післядипломного навчання фахівців сфери фізичної культури та спорту. Наукове та практичне вирішення

цієї вкрай актуальної проблеми дозволило б значною мірою підвищити професіоналізм спеціалістів і тим самим сприяти вирішенню завдань соціального значення.

Мета дослідження – визначення шляхів оптимізації наукової організації праці директорів СДЮШОР.

Завдання дослідження. Проаналізувати використання управлінських нововведень директорами СДЮШОР.

Методи та організація дослідження. Для вирішення поставленого у статті завдання ми використали такий комплекс таких методів: аналіз літературних джерел; аналіз документів; системний аналіз; організаційний аналіз; організаційний діагноз; опитування (анкетування); методи математичної статистики. Респондентами було обрано директорів СДЮШОР Харківської області (7 директорів). Відповіді на питання анкети передбачали отримання всебічної інформації стосовно наявних умов підвищення кваліфікації, бажаних форм підвищення кваліфікації, змісту програм, ступеня готовності до інноваційних форм підвищення кваліфікації.

Кількісна і якісна характеристики респондентів, які брали участь в опитуванні, свідчать про те, що вибірка несе в собі головні риси генеральної сукупності й відповідає запитам репрезентативності. Достовірність результатів дослідження визначається обґрунтованістю (логічною адекватністю) загальної компетенції усіх компонентів теоретико-методологічного розділу дослідження й залежить від відповідності типу вибірки меті цього дослідження. Надійність інформації при опитуванні підвищували: лексика опитування і стилістика, статус респондентів; компетентність респондентів.

Виклад основного матеріалу. Фундаментом успіху керівника є високий рівень самоорганізації, який сприяє безумовному розвитку особистості. Слід зазначити, що на сьогодні науково-технічний прогрес торкнувся всіх сфер життя людини, тому впровадження наукової організації праці (НОП) є об'єктивною вимогою в сучасних умовах. Характер організації праці в колективі визначається мірою прогресивності техніки й інноваційної технології, що застосовується, а також рівнем кваліфікації працівників.

Значення інноваційної діяльності в сучасному світі важко переоцінити. Нововведення в організації управлінської праці відкривають перед СДЮШОР, як елементом системи підготовки спортивного резерву певні перспективи їх розвитку.

Сучасні СДЮШОР змушені адаптуватися до умов ринкових відносин і конкуренції. Тому фактори, які визначають їх успіх на ринку фізкультурно-спортивних послуг, одночасно є факторами виживання. У рамках нового управлінського мислення саме директори розглядаються як вирішальний фактор збереження дієздатності організацій із задоволення вимог суспільства щодо якості результатів їх діяльності.

Упровадження новітніх управлінських технологій у практику потребує відповідності високим кваліфікаційним стандартам наявного кадрового забезпечення. Постійне навчання є невід'ємною складовою сьогодення у сфері фізичної культури та спорту. Підвищення кваліфікації фахівців є однією з умов ефективного використання кадрів на основі Концепції безперервної освіти, яка полягає в тому, що фахівець не припиняє освіту після отримання диплома про закінчення навчального закладу, а продовжує його впродовж усього професійного життя.

Для здійснення концепції безперервної освіти у сфері фізичної культури та спорту існує система підвищення кваліфікації фахівців. Нині для підвищення кваліфікації використовуються такі її форми:

- ❖ навчання на факультетах підвищення кваліфікації ВНЗ фізкультурного профілю;
- ❖ участь у науково-практичних конференціях;
- ❖ участь у тематичних семінарах, тренінгах;
- ❖ самостійне вивчення наукової та методичної літератури та передового досвіду колег;
- ❖ стажування;
- ❖ науково-дослідницька робота.

Під час дослідження ми виявили проблематику відносно знань, яких не вистачає керівникам в повсякденній праці, узагальнені результати графічно представлені на рис. 1.

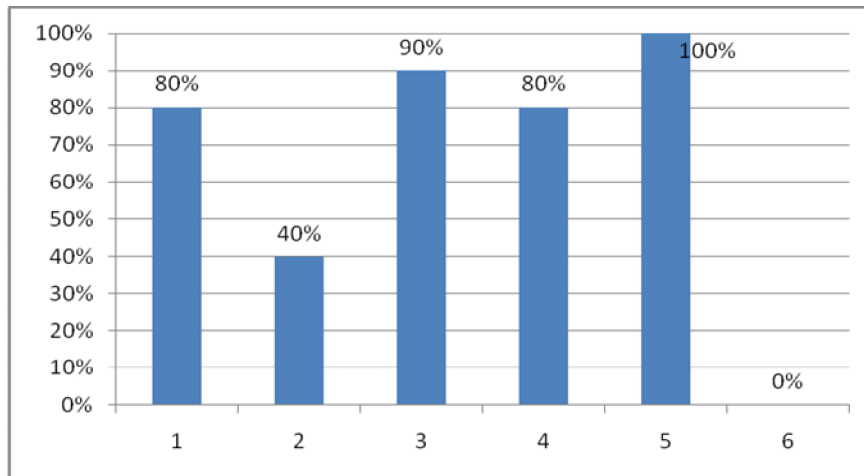

Рис.1. Галузі знань, які є актуальними в повсякденній праці директорів СДЮШОР:

- 1 – економіка ФКС;
- 2 – соціологія;
- 3 – юриспруденція ФКС;
- 4 – маркетинг ФКС;
- 5 – теорія наукового управління ФКС;
- 6 – математична статистика ФКС.

Слід відзначити, що домінантною проблематикою в повсякденній праці директорів є дефіцит знань із теорії наукового управління ФКС (100%). На другому місці – юриспруденція (90%). Третє місце посідають знання з економіки (80%) й маркетингу (80%). Знання соціології мають досить вагоме значення, коли сфера праці соціальна, однак у рейтингу серед опитаних займають лише четверту позицію (40%). Робота зі статистичними даними є актуальною у праці керівника та математична статистика, як наука, на думку опитаних, не є необхідною в їх повсякденній праці.

При цьому, намагаючись виявити, якими формами підвищення кваліфікації користуються директори, ми отримали наступну групу даних (рис. 2).

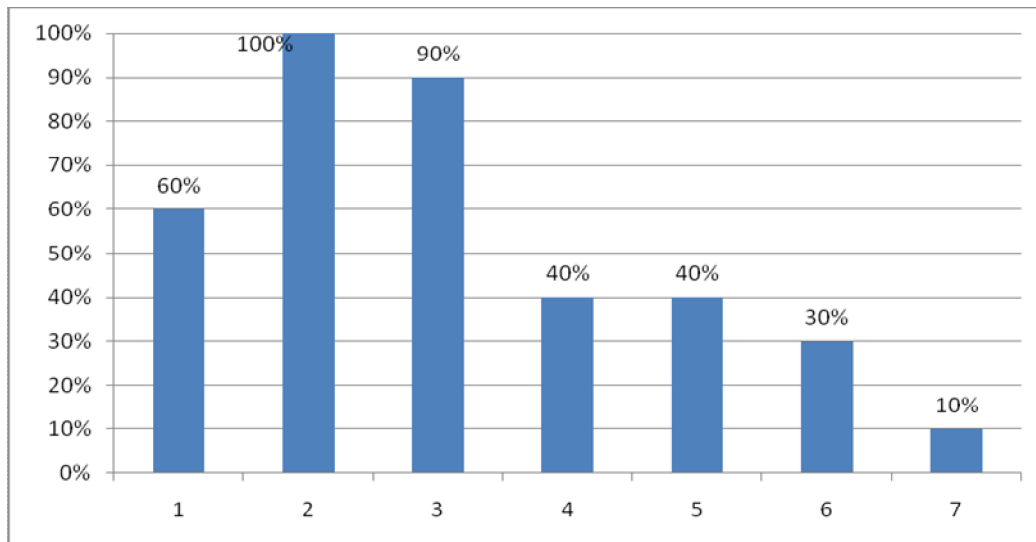

Рис.2. Форми підвищення кваліфікації, якими користуються директори СДЮШОР:

- 1 – відвідування тематичних семінарів;
- 2 – курси підвищення кваліфікації;
- 3 – самостійне вивчення й аналіз спеціальної науково-методичної літератури;
- 4 – участь у науково-практичних конференціях;
- 5 – ідвідування тренінгів;
- 6 – участь у тематичних майстер класах;
- 7 – науково-дослідна робота в якості здобувача.

Аналіз отриманих даних свідчить про те, що курси підвищення кваліфікації (100%) та самостійне вивчення й аналіз спеціальної наукової та методичної літератури (90%) є основними формами для опитуваних. Відвідування тематичних семінарів використовується значно менше (60%). Щодо участі респондентів у науково-практичних конференціях, то ця форма використовується на тому ж рівні, що й відвідування тренінгів, а саме 40%. Менш поширеною формою є участь у тематичних майстер класах (30%). І зовсім низький відсоток директорів, які займається науково-дослідницькою роботою як здобувача (10%).

Поліпшити продуктивність своєї діяльності керівники можуть за рахунок удосконалення організації таких напрямків праці: прийняття управлінського рішення, планування робочого часу, обробка інформації, ведення співбесід, комунікація з людьми. На нашу думку, цей процес можливий за умови використання управлінських нововведень. Управлінська інновація розглядається як новий зміст й адекватна йому форма управлінської діяльності. Управлінські інновації становлять собою запровадження нових управлінських практик – структур, процесів, технологій, спрямованих на значний відрив від поточних норм. Управлінські нововведення – це вдосконалення процесів управління.

На нашу думку в умовах сучасності увагу заслуговують такі з управлінських нововведень:

- ментальні карти Тоні Б'юзена;
- тайм-менеджмент від Браяна Трейсі;
- «Метод Шести Капельоків мислення» Едварда де Боно;
- прийоми невербальної комунікації від Алана Піза;
- управління проектами.

Для нас дуже важливим було виявити те, наскільки обрана категорія респондентів (директори СДЮШОР) має уяву про інновації в управлінській діяльності, адже обізнаність слухачької аудиторії впливає на формування змісту програми курсів підвищення кваліфікації (рис.3).

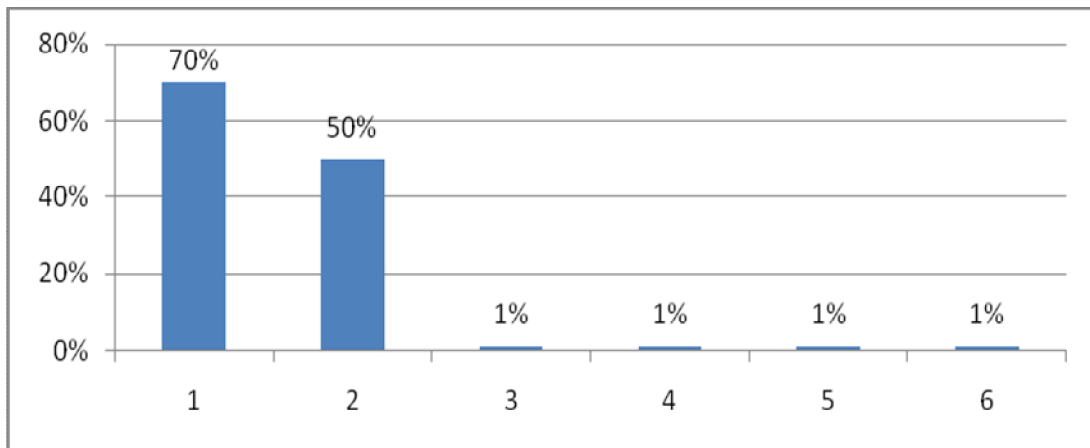

Рис.3. Ступінь ознайомленості директорів СДЮШОР з такими управлінськими нововведеннями:

- 1 – використання інноваційних технологій в управлінні організацією;
- 2 – використання соціального проектування під час вирішення стратегічних проблем, при прийнятті управлінського рішення;
- 3 – ментальні карти (Майндменінг) Тоні Б'юзена;
- 4 – рекомендації для підвищення ефективності спілкування за рахунок мови рухів Алана Піза;
- 5 – метод послідовного мислення – «Метод Шести Капельоків Мислення» Едварда де Боно;
- 6 – рекомендації раціонального використання свого часу «Тайм менеджмент» від Брайана Трейсі.

Ситуація щодо ознайомлення з сучасними інноваціями в управлінській діяльності досить складна, хоча більшість з опитаних менеджерів мають уяву про соціальне проектування (50%) і використання інноваційних технологій в управлінні організацією (70%).

На питання «Чи готові Ви ознайомитися з методикою використання управлінських нововведень на курсах підвищення кваліфікації?» ми отримали 100% позитивну відповідь. На рис.4. показано ступінь відкритості до управлінських інновацій.

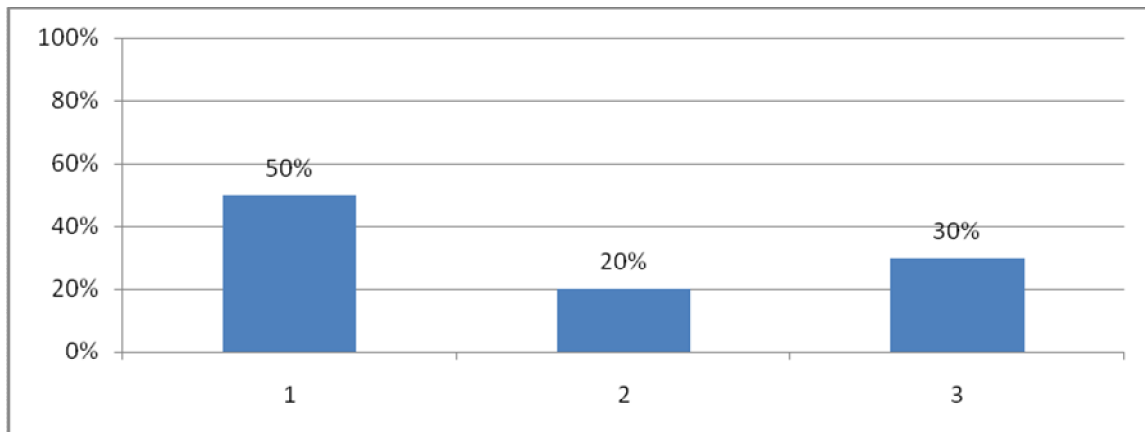

Рис. 4. Ступінь готовності ознайомитися з методикою використання управлінських нововведень на курсах підвищення кваліфікації:

1 – повністю готовий(ва) для нового досвіду;

2 – готовий(ва) довіритися компетентності викладачів курсів і спробувати знайти раціональне зерно, якщо запропоновані мені нові методики навчання на перший погляд перечитимуть моїм особистим уявленням про навчання;

3 – готовий(ва) для нового досвіду, але тільки, якщо запропоновані мені нові методики навчання не перечитимуться моїм особистим уявленням про навчання.

Узагальнюючи наведені дані, можна сказати, що половина опитаних (50%) повністю готова ознайомитися з методикою використання управлінських нововведень на курсах підвищення кваліфікації, 20% готова спробувати знайти раціональне зерно, незважаючи на можливі розбіжності, щодо представлених інноваційних методик навчання, останні 30% виявилися менш гнучкі у своїх уявленнях.

У результаті проведеного опитування ми отримали дані, що всі респонденти бажають проходити курси підвищення кваліфікації в Харківській державній академії фізичної культури. На думку усіх респондентів проведення таких курсів у спеціалізованому ВНЗ є необхідним для керівників сфери фізичної культури та спорту, це пов'язано з тим, що спеціалісти, які працюють у ХДАФК, займаються розв'язанням питань на науковому рівні у сфері, яка є спільною для обох сторін.

Висновок. В результаті проведеного дослідження нами означено шляхи оптимізації організації підвищення кваліфікації директорів СДЮШОР:

- ❖ організація та проведення курсів підвищення кваліфікації для керівників фізкультурно-спортивних організацій всіх рівнів управління на базі ХДАФК;
- ❖ розробка науково-методичних програм відповідно до сучасних вимогам функціонування сфери фізичної культури та спорту в ринкових умовах;
- ❖ залучення менеджерів фізичної культури та спорту до активної науково-дослідної діяльності;
- ❖ інтенсифікація пошуку додаткових резервів підвищення ефективності післядипломного навчання фахівців сфери фізичної культури та спорту за рахунок впровадження у програму підвищення кваліфікації сучасних інноваційних технологій навчання та введення у змістовну частину програм передових нововведень НОП.

Перспективу подальших досліджень проблем підвищення кваліфікації директорів СДЮШОР доцільно пов'язувати з потребою сфери фізичної культури та спорту у кваліфікованих фахівцях різних рівнів, у цьому випадку програмне забезпечення післядипломної освіти потребує комплексного і системного підходів. Розробка концепції, комплексних і цільових програм підвищення кваліфікації менеджерів усіх рівнів, розробка нових і використання на-

явних інноваційних методик навчання, впровадження управлінських нововведень в практичну діяльність і задоволення потреби у фахівцях – це системне вирішення наочної кадрової проблеми.

Список літератури

1. Беспалько В. П. Методические указания по дидактическому анализу целей, содержания обучения и сроков подготовки специалистов / В. П. Беспалько, В. А. Булавин. – М. : Педагогика., 1990. – 40 с.
2. Бондарева Е. В. Направленность на формирование профессиональной компетентности как путь совершенствования экономического образования [Электронный ресурс] / Бондарева Е. В. – Режим доступа : http://referat.cis2000.ru/books/book6/ch1_8.shtml
3. Горбенко О. В. Науково-методичне обґрунтування кадрової потреби сфери фізичної культури і спорту в Україні : автореф. дис... канд. наук. з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02. «фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення» / Горбенко О. В. ; ЛДУФК. – Л., 2002. – 19 с.
4. Гуляев М. Ю. Инновации в технологии непрерывного физкультурного образования в условиях региона : автореф. дис.... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Гуляев М. Ю. – М., 2002. – 17 с.
5. Крапотин А. А. Совершенствование системы повышения квалификации кадров в сфере физической культуры и спорта / А. А. Крапотин // Олімпійський спорт і спорт для всіх. – К. : Олімп. л-ра, 2005. – С. 909.
6. Мартыненко В. В. Непрерывная профессиональная подготовка специалистов физического воспитания и спорта: проблемы и перспектива / Мартыненко В. В. // Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка: Серія: Педагогічні науки. – 2006. – № 8. – ч.1. – С.143 – 155.
7. Петрова О. Дистанційне навчання як новітня форма підвищення кваліфікації фахівців галузі «Фізичне виховання і спорт» / О. Петрова, В. Томашевський // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 3. – С. 113–118.
8. Приходько І. І. Організація і менеджмент фізичної культури : навч. посіб. для студ. напряму «Фізичне виховання» / І. І. Приходько. – Х. : Цифрова друкарня № 1, 2013. – С. 110 – 117.
9. Путятіна Г. М. Організаційні аспекти підвищення кваліфікації менеджерів фізичної культури [електронний ресурс] / Г. М. Путятіна, Н. О. Кичко // матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Соціум. Наука. Культура : зб. наук. пр. – К., 2012. – С. 32 – 33. – www.intkonf.org
10. Чеховська Л. Я. Теоретико-методичні основи технології управління персоналом фізкультурних організацій : автореф. дис... канд. наук. з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02. «фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення» / Чеховська Л. Я.; ЛДУФК. – Л., 2001. – 21с.

ОРГАНИЗАЦИОННЫЙ АНАЛИЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ НОВОВВЕДЕНИЙ ДИРЕКТОРАМИ СДЮШОР

Ирина ПЕТРЕНКО

Харьковская государственная академия физической культуры

Аннотация. Рассмотрены аспекты повышения квалификации менеджеров в сфере физической культуры и спорта по использованию новейших технологий управления. Проведен комплексный анализ использования отдельных управленческих нововведений. В исследовании использованы данные опроса директоров СДЮШОР Харьковской области. Доказана целесообразность обновления и расширения программ курсов повышения квалификации с учетом потребностей современности. Определены пути оптимизации научной организации труда директоров СДЮШОР.

Ключевые слова: повышение квалификации, управленческие нововведения, инновация, технология.

**ORGANIZATIONAL ANALYSIS OF USING THE MANAGERIAL INNOVATIONS
BY DIRECTORS OF THE SPECIALIZED JUNIOR SPORTS SCHOOLS OF REZERVE**

Irina PETRENKO

Kharkiv State Academy of Physical Culture

Abstract. The aspects of the advanced training for managers in the sphere of physical culture and sport concerning the use of the newest the management technologies have been viewed. A complete analysis of the use of certain management innovations has been carried out. This study deals with the data of the survey of Directors of the sports school of the Kharkiv region. The update and expansion of programs of courses of advanced training concerning the needs of the present day has proved as reasonable. The ways of optimization of scientific organization of school Directors' work have been singled out.

Keywords: advanced training, management innovation, innovation, technology.